

การพัฒนาารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับ คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

A Development of Internal Quality Assessment Model of Faculty of Forestry Science National University of Lao

อมรรณ หล้าบุญคำ¹
บุญชม ศรีสะอาด²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินและคู่มือการประเมิน 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการประเมิน และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว การดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาและประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินรวมพลัง ประกอบด้วย การตรวจสอบความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง และการหาความตรงของรูปแบบการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ 1 วัตถุประสงค์การประเมิน จำนวน 6 ข้อ องค์ประกอบ 2 สิ่งที่มีการประเมิน จำนวน 10 มาตรฐาน องค์ประกอบ 3 ตัวบ่งชี้การประเมินจำนวน 37 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบ 4 วิธีการประเมิน จำนวน 5 วิธี องค์ประกอบ 5 การรายงานผลการประเมิน จำนวน 5 วิธี และองค์ประกอบ 6 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินมี 4 กลุ่ม ที่มีน้ำหนักของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของแต่ละตัวบ่งชี้แตกต่างกันไป ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่า คุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้อยู่ในระดับปรับปรุงถึงระดับดี และความตรงระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.9735$) ที่แสดงถึงคุณภาพของรูปแบบการประเมิน และรูปแบบการประเมินตามมาตรฐานความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก.

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

¹นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
²รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ABSTRACT

This research conducted to 1) analyze and synthesize idea and expert opinion of missions of Development of Internal Quality Assessment Model of Faculty of Forestry Science National University of Lao 2) constructing the evaluation model and the manual for evaluating, 3) to study the results of the evaluation model; and 4) to evaluate the educational quality assessment model of Faculty of Forestry Science of National University of Laos. The research and Development approach was employed and Collaborative evaluation technique was use in this research for investigate the suitability and feasibility and reliability of the evaluation model. Research Instruments included a recording form, an interview form and questionnaires. Content analysis, median, inter-quartile range, Pearson correlation coefficient, means and standard deviations were employed and analyzing tools and the research results were as follows:

The Internal Quality Assessment Model of Faculty of Forestry Science National University of Lao comprised of 6 main factors which had 6 objectives, 10 missions, 37 indicators, 5 methods of evaluation, 5 types of the assessment report and 4 groups of Informant which weight of informants of each indicator are different the results of implementation at Faculty of Forestry Science National University of Lao were Improve and good level and the correlation coefficient between the informants was very high ($r_{xy} = 0.9735$) With respect to a quality of the model the evaluation model was well qualified the overall high level with utility, accuracy, propriety and feasibility.

Keyword: A Development of Internal Quality Assessment Model

บทนำ

การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมวัฒนธรรม และการเมืองอย่างรวดเร็วในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศได้ท้าทายประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องทบทวนและพิจารณาวิสัยทัศน์ของชาติและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของประเทศตนนั้นให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของประเทศในยุคใหม่ สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการปฏิรูปการศึกษากลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรมของสังคมรวมถึงการมีบทบาทที่ทำให้บรรลุซึ่งวิสัยทัศน์และคุณภาพของประเทศ อันเนื่องมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของภูมิภาค และของโลกในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในฐานะองค์การสำคัญในสังคมมีหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดรูปแบบกระบวนการและวิธีการให้การศึกษาสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทของโลกเพื่อให้ประชาชนลาวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ทำให้องค์การที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกระดับต้องปรับตัว ด้วยการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากการจัดการ การศึกษามุ่งการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพและมาตรฐานและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการได้มีนักศึกษานำแนวคิดเชิงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษาทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษามุ่งพัฒนาความเป็นเลิศด้านคุณภาพทางวิชาการมุ่งความเป็นเลิศของผลผลิต คือบัณฑิตที่จบการศึกษาออกไปรวมทั้งเน้นความเป็นเลิศขององค์ประกอบของการผลิตบัณฑิตต่างๆ ดังที่ Barnett (1994: 18-19) กล่าวว่าแนวคิดที่มุ่งสู่คุณภาพของการผลิตบัณฑิตไว้ 4 ประการ คือ 1) สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ 2) เป็นแหล่งฝึกอบรมการวิจัย 3) เป็นแหล่งที่มีประสิทธิภาพ

ในการจัดการฝึกอบรมและ 4) เป็นแหล่งที่ให้โอกาสศึกษาได้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ป่าไม้ระยะ ค.ศ. 2016-2020 (คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้, 2016: 38-53) และสอดคล้องกับการประกันคุณภาพทุกสถานศึกษาต้องมีการประเมินภายในตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ปีละ 1 ครั้งพร้อมกันนี้ ภายในปี ค.ศ. 2020 ศูนย์การประกันคุณภาพการศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาในสายอาชีวศึกษาและการศึกษาขั้นสูงให้ได้อย่างน้อย 50% ของฐานการศึกษาพร้อมเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการและกึ่งาจัดสรรงบประมาณให้แก่การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา (ศูนย์วิจัยการศึกษาและกึ่งา, 2559: 48)

เนื่องจากคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ เป็นคณะวิชาหนึ่งที่สังกัดในโครงสร้างการจัดตั้งของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว มีบทบาทหน้าที่เป็นเสนาธิการให้แก่อธิการบดี ในการจัดตั้งการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี 4 สาขาวิชา และได้เริ่มเปิดหลักสูตรปริญญาโทในปี ค.ศ. 2008 และ หลักสูตรปริญญาเอก ในปี ค.ศ. 2010 เพื่อสร้างนักวิชาการ นักค้นคว้า วิทยาศาสตร์ นักการอนุรักษ์ ที่มีคุณภาพและการส่งเสริมศิลปะ และวัฒนธรรม อันดีงามของชาติ ก็คือ ของประชาชนทุกคนเผ่า และให้การบริการทางด้านวิชาการแก่สังคม คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้จึงนับว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาวิธีการในการปรับปรุง พัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาสภาวะการณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องคุณภาพของการศึกษา และแสวงหากระบวนการหรือกลไกในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการผดุงคุณภาพให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและสามารถประกันคุณภาพได้ตลอดไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนอยู่คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการควบคุมตรวจสอบประเมินคุณภาพภายในสำหรับคณะให้เป็นที่ไปตามแนวทางกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance) ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวต่อไป อันเป็นแนวทางและเป็นการเพิ่มทางเลือกใหม่สำหรับวิธียุทธศาสตร์พัฒนาการประเมินคุณภาพทางการศึกษาที่มีระบบน่าเชื่อถือมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริงมากขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ใหม่ในด้านเทคนิควิธีการประยุกต์ใช้และการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพต่อไปในอนาคตให้แก่ผู้ตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสังคมและให้เป็นที่ยอมรับจากภายในและต่างประเทศ ให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
4. เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธีประกอบด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างรูปแบบการประเมิน

การดำเนินระยะนี้มีจุดมุ่งหมายคือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 5 คน (กลุ่มที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้า หรือ รองหัวหน้าภาควิชา และระดับหัวหน้า หรือ รองหัวหน้าแผนกวิชาการ) เป็นการศึกษาจากตำรา เอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ เกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะที่ผ่านมาและความต้องการของรูปแบบการประเมิน และข้อค้นพบเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของคณะ เพื่อประกอบกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ และคู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

การพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 19 คน เพื่อมาประกอบพิจารณาตำแหน่งของค่ามัธยฐาน (Median, Mdn) และแปลความหมายค่ามัธยฐานโดยใช้เกณฑ์จุดกึ่งกลาง (Midpoint) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile, IR) เพื่อมาประกอบพิจารณาการหาฉันทามติ (Consensus) ความสอดคล้องกันของคำตอบนั้นให้ปฏิบัติตามภาพรวมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาไว้และใช้สูตรค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Glass and Hopkins, 1996: 52) ในส่วนของการให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญของแต่ละมาตรฐาน (สิ่งที่มุ่งประเมิน) และตัวบ่งชี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้น้ำหนักคะแนนรวมความสำคัญของทุกมาตรฐาน (สิ่งที่มุ่งประเมิน) กำหนดคะแนนเต็ม 500 คะแนน การกำหนดให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญของแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวบ่งชี้ และการให้น้ำหนักของผู้ให้ข้อมูลของแต่ละตัวบ่งชี้ กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 17 คน จากนั้นพิจารณาคู่มือ และตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อสร้างเป็นคู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ เพื่อนำไปทดลองในระยะที่ 3 แหล่งข้อมูลระยะนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญจาก 8 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในระดับกระทรวงศึกษาธิการ และกีฬาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (หัวหน้าศูนย์ หรือ รองศูนย์ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา และหัวหน้า หรือ รองกรรมการการศึกษาชั้นสูง) มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว (อธิการบดี หรือ รองอธิการบดี หัวหน้า หรือ รองหัวหน้าห้องกรวิชาการ และหัวหน้า หรือ รองแผนกประกันคุณภาพการศึกษาและประเมิน) และคณะวิชา (คณบดี หรือ รองคณบดี) รวมทั้งกลุ่มที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้า หรือ รองหัวหน้าภาควิชา และระดับหัวหน้า หรือ รองหัวหน้าแผนกวิชาการ และ แผนกหลังปริญญาตรีในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ที่ ด้วยการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 3 การหาคุณภาพ และความตรงของผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ซึ่งพิจารณาคุณภาพรูปแบบการประเมินที่สร้างเมื่อทดลองในสถานการณ์จริง และความตรงของผลการใช้รูปแบบการประเมิน ด้วยการหาค่าความตรงระหว่างผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินของผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม (กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และกลุ่มชุมชน) จำนวน 120 คน (ผู้บริหาร 9 คน อาจารย์ 15 คน นักศึกษา 90 คน (นักศึกษาปริญญาเอก 5 คน นักศึกษาปริญญาโท 15 คน นักศึกษา ปริญญาตรี 70 คน และชุมชน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือชุมชนทั่วไป 6 คน) และแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูง จำนวน 5 คน (อธิการบดี และ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จำนวน 2 คน หัวหน้าและรอง หัวหน้า ห้องกรวิชาการ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวจำนวน 2 คน และรองคณบดี

ของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จำนวน 1 คน) ด้วยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 129-130) และเกณฑ์การแปลความหมาย (เพียน ไชยสอน และคณะ, 2523: 4) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ประกอบด้วยแบบประเมินที่เป็นแบบประเมินสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มนักศึกษา แบบประเมินที่เป็นแบบประเมินสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มชุมชน และแบบประเมินที่เป็นแบบประเมินสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มที่เป็นกลุ่มอาจารย์

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

การดำเนินการในระยะนี้เป็นการประเมินหลังจากนำแบบประเมินไปทดลองในสถานการณ์จริงเพื่อประเมินจุดเด่นจุดด้อย ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ครอบคลุมต่อการนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประเมินโดยผู้เข้าร่วมทดลองใช้ จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในระยะนี้เป็น แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ โดยประยุกต์ข้อคำถามจากมาตรฐานการประเมินที่พัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ตามเกณฑ์การประเมินทางการศึกษา 4 มาตรฐาน (Madaus, G. F, Scriven, M.S. and Stufflebeam, D.I 1983: 399-422)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างรูปแบบการประเมิน

1.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกับงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลการให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ให้ข้อคิดเห็นในลักษณะคล้ายกัน คือ (1) การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการตรวจสอบว่าสถานศึกษานั้นได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างไร (2) การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการตรวจสอบว่าสถานศึกษานั้นมีคุณภาพที่น่าพอใจของผู้เรียนและสถานประกอบการ (ผู้ใช้บัณฑิต) หรือไม่ (3) การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการสะท้อนจุดเด่น จุดด้อยที่ต้องนำไปพัฒนาองค์กร (4) การประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินช่วยผลักดันให้คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่เป็นผลดีต่อนักศึกษา ครูอาจารย์ และคณะผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้ปกครอง องค์กรในสังคม (5) การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการบ่งบอกคุณภาพการจัดการศึกษา (6) การประเมินคุณภาพการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากทำให้สถานศึกษามีความตื่นตัวและพร้อมที่จะพัฒนาอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้จำเป็นต้องสร้างมาตรฐานเพื่อเป็นการบ่งบอกคุณภาพการจัดการศึกษา และ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักศึกษาและ (7) เป็นการบ่งบอกให้ทราบสภาพการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไรมีสิ่งใดที่ควรนำมาปรับปรุง

1.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกับสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว คือ (1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้าน การประเมิน (2) คณะกรรมการการประเมินมีงานสอน และงานบริหารมากอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีเวลาพอเพียงในการสร้างเครื่องมือ และดำเนินการประเมิน (3) ขาดบุคลากรการประเมินภายใน และในคณะมีการหมุนเวียนการทำงานที่ซับซ้อน เปลี่ยนหน้าที่ตลอดเวลา ทำให้ไม่มีจุดยืนในการทำงาน (4) บุคลากรบางครั้งไม่เห็นความสำคัญของการประเมินภายใน และคณะกรรมการการประเมินภายในขาดความรู้ความเข้าใจในแบบและวิธีการประเมินของผู้ประเมินของศูนย์ประเมิน และทำให้สรุปผลการประเมินไม่สมบูรณ์ (5) บุคลากรบางคนยังมีแนวคิดที่ถือว่าการประเมินเป็นการรายงานข้อบกพร่องให้คนอื่นทราบจึงให้คะแนนไม่ตรงตามความจริง และ (6) ยังไม่มีรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่เป็นรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ที่สมบูรณ์

1.3 แนวทางประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ควรมี คือ (1) คณะต้องการรูปแบบการประเมินที่ได้ข้อสนเทศใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ทั้ง 3 ด้าน คือ ผลการประเมินภายในตนเอง ผลการประเมินที่ส่งให้คณะกรรมการมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวและรับรองการประเมินภายนอกจากศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2) คณะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการประเมิน เพื่อดำเนินการนี้โดยเฉพาะ (3) คณะต้องมีเครื่องมือการประเมิน และให้ข้อมูลตาม ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (4) ต้องมีรูปแบบการประเมินที่สามารถใช้ได้เหมาะสมกับคณะ มีเกณฑ์การวัดที่มีมาตรฐาน ชัดเจนและง่ายต่อการประเมิน (5) ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่อมาตรฐานให้ผู้ให้ข้อมูลทุกคนดูแลเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อรับการประเมินและเรื่องรายงานการประเมินส่งให้ต้นสังกัด (6) ต้องการแบบฟอร์มการประเมินภายในที่ใกล้เคียงกับ ศูนย์ประกันคุณภาพ และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเพื่อเก็บข้อมูลให้ใกล้เคียงกัน หรือ ตรงกัน และผลการนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อบางงานการประเมิน สาเหตุของปัญหาและอุปสรรค และแนวทางประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ร่างรูปแบบการประเมินและผลการตรวจสอบความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ของร่างในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบ และคู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

2.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ที่ผ่านการพิจารณาการวิเคราะห์การฉันทามติ (Consensus: Con) ของผู้เชี่ยวชาญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 19 คน รอบ 1 และรอบ 2 ด้วยค่ามัธยฐาน เกณฑ์ที่ยอมรับ (ผ่านเกณฑ์) ต้องตั้งแต่ 3.51 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ต้องไม่สูงเกินกว่า 1.50 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน 6 ข้อ ประกอบด้วย (1) เพื่อขึ้นนำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ตามที่พึงประสงค์ (2) เพื่อใช้กลไกการประเมินทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการพัฒนาจากส่วนย่อยขององค์กรไปหาส่วนใหญ่ (3) เพื่อทำให้เกิดการยอมรับ และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกัน (4) เพื่อสร้างข้อสนเทศรองรับการประเมินจากภายนอก (5) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประกอบในการตัดสินใจทางการบริหาร และ 6 เพื่อทราบสภาพความเป็นจริงของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้

2. สิ่งที่มีประเมินประกอบด้วย 10 มาตรฐาน ประกอบด้วย (1) มาตรฐานด้าน วิสัยทัศน์ภาระหน้าที่ และแผน ดำเนินการ (2) การผลิตบัณฑิต (3) กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา (4) การวิจัย (5) การบริการทางวิชาการ แก่สังคม (6) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม (7) การบริหารและการจัดการ (8) ด้าน การเงินและงบประมาณ (9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และ (10) มาตรฐานด้าน ด้านความเป็นสากล

3. ตัวบ่งชี้การประเมิน ประกอบด้วย 37 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยดังนี้

3.1 มาตรฐานด้าน วิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่และแผนดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้

(1) กระบวนการพัฒนาแผนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และภาระหน้าที่ (2) การกำหนดยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และภาระหน้าที่ และ (3) การกำหนดนโยบายสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และภาระหน้าที่

3.2 มาตรฐานด้าน การผลิตบัณฑิต ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการพัฒนา และบริหารหลักสูตร (2) อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก (3) อาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ (4) ระบบ การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน (5) ห้องสมุดอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (6) ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน (7) ระบบและกลไกการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตาม คุณลักษณะของ บัณฑิต และ (8) ระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จัดให้กับนักศึกษา

3.3 มาตรฐานด้าน กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไก การให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร (2) ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา และ (3) ระบบและ กลไกการส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักศึกษา

3.4 มาตรฐานด้าน การวิจัย ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ และ (2) ระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

3.5 มาตรฐานด้าน การบริการทางวิชาการแก่สังคม ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่ 2 กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมสังคม (3) ผลการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและ/หรือการวิจัย และ (4) ผลการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก

3.6 มาตรฐานด้าน การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (2) การส่งเสริมและสนับสนุนด้านศิลปะและวัฒนธรรม และ (3) การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

3.7 มาตรฐานด้าน การบริหารและการจัดการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (1) ภาวะผู้นำของกรรมการบริหารสูงสุดและผู้บริหารทุกระดับของคณะ/หน่วยงาน (2) การพัฒนาคณะ/หน่วยงานสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (3) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ และ (4) ระบบบริหารความเสี่ยง

3.8 มาตรฐานด้าน การเงินและงบประมาณ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ และ (2) การนำใช้เงินและงบประมาณ

3.9 มาตรฐานด้าน ระบบและกลไกประกันคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (1) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (2) ผลการพัฒนามัธยฐานตามอัตลักษณ์ (3) ผลการพัฒนามตามจุดเน้นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของคณะ และ (4) ผลการพัฒนามตามจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของคณะ

3.10 มาตรฐานด้าน ด้านความเป็นสากล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (1) ร้อยละของนักศึกษาต่างชาติเทียบกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด (2) จำนวนอาจารย์และนักวิจัยแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ (3) การประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆในเรื่องการบริหารงานวิชาการ และ (4) มีระบบการตรวจสอบประเมินผลและกลไกควบคุมภายในที่มีความเป็นสากล

4. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน

5. วิธีการประเมิน ประกอบด้วย 5 วิธี ประกอบด้วย (1) การสังเกต (2) การสัมภาษณ์ (3) การตรวจสอบรายการ (Check List) (4) การตรวจสอบแฟ้มรายการ (Portfolio) และ (5) การตรวจสอบจากบทสรุป และบทรายงานต่าง ๆ (Various reports)

6. การรายงานผลการประเมิน ประกอบด้วย 5 แบบวิธี (1) การรายงานผลการประเมินแบบภาพรวมของ (2) การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ดีหน่วยงาน (3) การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (4) ใช้ระบบ ICT ในการรายงานผลการประเมิน และ 5 รายงานผลการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการประเมิน

2.2 ผลการวิเคราะห์การพิจารณา ตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของคู่มือการประเมินคู่มือที่สร้างขึ้นด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (IOC อยู่ในช่วง 0.78 - 1.00)

ระยะที่ 3 การหาคุณภาพ และความตรงของผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

3.1 ผลการทดลองประเมินคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวพบว่าคะแนนรวมของ 10 มาตรฐาน เท่ากับ 344.48 คะแนน หรือ ร้อยละ 68.90 (โดยรวมคุณภาพ อยู่ในระดับพอใช้) ในนี้ อยู่ในระดับดีมี 4 มาตรฐาน ระดับพอใช้ มี 5 มาตรฐาน และมาตรฐานที่ปรับปรุง มี 1 มาตรฐาน (มาตรฐานด้าน ด้านความเป็นสากล)

3.2 ผลการดำเนินการหาความตรง ของผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างผู้ให้ข้อมูลในการประเมินจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลในการทดลองที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม (กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และกลุ่มชุมชน) และแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารระดับสูง ผลการวิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน $r_{xy} = 0.9735$ เห็นว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงมาก แสดงว่า มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ไปเป็นเครื่องมือเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ต่อไป

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลการประเมินของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ผู้ให้ข้อมูล) ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ในแต่ละด้านพบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมเป็นประโยชน์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$ S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า รูปแบบการประเมิน มีประโยชน์ต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$ S.D. = 0.74) ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมเป็นประโยชน์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$ S.D. = 0.90) เมื่อเทียบกับรูปแบบการประเมินของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ($\bar{X} = 4.08$ S.D. = 0.77) ด้านความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$ S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมทำการประเมินมีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการประเมินจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุดในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$ S.D. = 0.86) และด้านความถูกต้องครอบคลุม มีความถูกต้องครอบคลุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$ S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า มีความถูกต้องตามสภาพจริงในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$ S.D. = 0.85)

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการประเมิน ที่แสดงถึงองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานการประเมิน (สิ่งที่มุ่งประเมิน) และตัวบ่งชี้ ผู้ให้ข้อมูล วิธีการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และการรายงาน และสิ่งสำคัญที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการประเมินไปวางแผนเพื่อพัฒนา และปรับปรุงคณะหรือหน่วยงานต่อไป ในการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ อภิปรายผล ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน แนวคิดพื้นฐานของการประเมินที่ให้ความสำคัญของวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของการประเมินมาจากแนวคิดของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal – Based Evaluation) ที่มีแนวคิดเรื่องการตัดสินคุณค่าของการประเมินว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากการประเมินภายในมีคุณภาพที่ดีย่อมส่งผลทางบวกต่อการประกันคุณภาพภายในและประเมินภายนอก

2. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบการประเมิน แสดงให้เห็นว่าการพิจารณาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน นอกจากผู้บริหารระดับสูงและหัวหน้างาน ดังกล่าวแล้วยังอาจใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอื่น (กลุ่มของอาจารย์ กลุ่มของนักศึกษา และกลุ่มมาจากชุมชน) เป็นผู้ให้ข้อมูลได้อีกด้วย

3. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าตัวบ่งชี้จาก 10 มาตรฐาน (สิ่งที่มุ่งประเมิน) จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นมีความสำคัญยิ่งในการประเมิน ตามแนวคิดของ จอห์นสโตน (Johnstone, 1981: 2-5) ที่ได้กล่าวความสำคัญของตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทฤษฎี และตัวบ่งชี้ที่น่าเชื่อถือ ควรพัฒนามาจากการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ และ สุวิมล ติรกันันท์ (2543: 55) ที่เห็นว่าสำคัญของการกำหนดตัวบ่งชี้ โดยเห็นว่างานประเมินใดๆ จะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับการพัฒนาตัวบ่งชี้เป็นสำคัญซึ่งยิ่งใช้ตัวบ่งชี้หลายๆ ตัวก็จะยิ่งเพิ่มความเที่ยงตรงในงานประเมินมากขึ้น

4. วิธีการประเมิน จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประกอบด้วย 5 วิธี ประกอบมี การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบรายการ (Check List) การตรวจสอบแฟ้มรายการ (Portfolio) และการตรวจสอบจากบทรายงานต่างๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลการประเมินเบื้องต้นจากหลายแหล่งที่ทำให้ผลของการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

5. การรายงาน จากผลการวิจัยพบว่า หรือ การรายงานผลการประเมินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการประเมิน เพราะการรายงานผลการประเมินจะเป็นการควบคุมคุณภาพขององค์กรให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ (Glasser, 1990 อ้างอิงใน อมรรัตน์ ทิพย์จันทร์, 2547: 269) การรายงานผลการประเมินสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ การรายงานผลการประเมินมี 5 ลักษณะ ประกอบด้วย การรายงานผลการประเมินแบบภาพรวมของหน่วยงาน การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ดี การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ใช้ระบบ ICT ในการรายงานผลการประเมิน และรายงานผลการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการประเมินเป็นการนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการประเมินที่ได้จาก 5 ลักษณะดังกล่าว ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการประเมินนั้นคือ การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณค่าของการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ นั่นเอง

คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลการวิจัยพบว่า คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว คู่มือดำเนินการประเมิน ในงานวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญต่างๆ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์การประเมิน สิ่งมุ่งประเมินและตัวบ่งชี้ นำหนัก ความสำคัญของมาตรฐาน (สิ่งที่มุ่งประเมิน) ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน วิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล การตัดสินผลการประเมินและการรายงานผลการประเมิน (ให้ข้อมูลย้อนกลับ) โดยมีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคู่มือการประเมิน เพื่อให้ผู้ให้ทำการประเมินใช้ประกอบการดำเนินการประเมินตามรูปแบบการประเมิน ซึ่งจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มมีความเข้าใจ ตรงกัน และชัดเจน เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติการประเมินที่ถูกต้อง ตามรูปแบบการประเมิน สิ่งสำคัญที่ปรากฏในคู่มือ คือ แนวทางการประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ ทั้งตัวบ่งชี้คุณภาพและตัวบ่งชี้เชิงปริมาณที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวทางการประเมินจากคู่มือการประกันคุณภาพสถาบันการศึกษาชั้นสูงกระทรวง ศึกษาธิการ และก๊ฬลาว (2014) และจากคู่มือประเมินคุณภาพของ AUN (Guide to AUN Actual Quality Assessment at Programme, March 2011) และ สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ (มกราคม 2557) โดยมีเกณฑ์หรือแนวดำเนินการ (เกณฑ์การให้คะแนน) เฉพาะตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ และหรือตัวบ่งชี้เชิงปริมาณในแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบแนวปฏิบัติ และสามารถประเมินตัวบ่งชี้แต่ละตัวได้อย่างสะดวก สำหรับคู่มือดำเนินการประเมิน ฉบับนี้ได้รับการ

ตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าคู่มือดำเนินการประเมิน มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้

การประเมินรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นการประเมินงานประเมิน กล่าวคือ เมื่อนำรูปแบบการประเมิน นำไปทดลองใช้ใน สถานการณ์จริงผลการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน จะทำให้ทราบถึงคุณภาพรูปแบบการประเมิน คุณภาพของการประเมินจะอยู่ในระดับใดหรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับมาตรฐานการประเมินที่ใช้เกณฑ์ตรวจสอบ สำหรับการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้มาตรฐานการประเมิน ที่พัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินการศึกษา (The Joint committee on standard for Educational Evaluation) ตามเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา 4 หมวดมาตรฐาน คือ มาตรฐานความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (Accuracy Standards) (Madaus, Scriven and Stufflebeam 1983: 399-402) จากการทดลองรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ในสถานการณ์จริงที่คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่ามีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้องและครอบคลุมในระดับมากถึงมากที่สุด มีความสอดคล้องกับนโยบาย ด้านประกันคุณภาพ และการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และมีประโยชน์ต่อการบริหารงานเชิงนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยอีกด้วย สรุปได้ว่า มาตรฐานที่กำหนดขึ้นนั้นได้แสดงถึงคุณภาพของผลการประเมิน ซึ่งจะเป็นส่วนที่ช่วยในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการประเมินพร้อมคู่มือดำเนินการประเมิน มีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้องครอบคลุม ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. การประเมินคุณภาพภายในของคณะในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งชาติลาว อาจประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วว่ามีเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ที่จะใช้ในสถานการณ์จริง

2. หน่วยงาน/และองค์กรที่จะนำรูปแบบการประเมินของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ไปประยุกต์ใช้ ควรศึกษารายละเอียดรูปแบบการประเมิน จากคู่มือการประเมิน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจโดยละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้ควรปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินให้มีความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน/องค์กร

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินการศึกษาภายในของคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ ควรเข้าร่วมประเมินด้วยทุกครั้ง เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลทางลึกในการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมินของคณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่มุ่งประเมิน ที่คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมากำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงานตามสิ่งที่มุ่งประเมินดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของการเป็นคณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะและ/หรือหน่วยงาน องค์กรภายในมหาวิทยาลัย ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยในรูปแบบอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบสารสนเทศที่ได้จากการประเมินว่ารูปแบบใดให้ผลการประเมินที่มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อหารูปแบบการประเมิน คณะวิชา/หน่วยงาน/องค์กรภายใน

2. ควรมีวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการนำรูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน สำหรับคณะวิทยาศาสตร์ไปไม่ไปใช้ เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับประกอบการพิจารณาพัฒนาารูปแบบการประเมิน ให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้คณะ/ภาควิชา/หรือหน่วยงานภายในคณะ สามารถปฏิบัติงานตามสิ่งที่มุ่งประเมินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด บรรลุเป้าหมายตามสิ่งที่มุ่งประเมินของคณะ

4. ควรมีการวิจัย และพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อประเมินงานประเมินหน่วยงานระดับภาควิชา หรือระดับแผนกของคณะเพื่อตรวจสอบหน่วยงานแต่ละหน่วยงานว่าเป็นไปตามบทบาท และสิ่งที่มุ่งประเมินหรือไม่ ทั้งนี้ คณะควรส่งเสริม และสนับสนุนให้หน่วยงาน/อาจารย์/นักศึกษาของคณะให้มีความเข้าใจ และใช้การวิจัยเชิงประเมินเพื่อ การพัฒนาคณะไปสู่เป้าหมายที่ต้องการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแผนการและการลงทุน. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติครั้งที่ 7 ค.ศ. 2011-2015*. นครหลวงเวียงจันทน์.
- คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้. (2559). *การพัฒนา การศึกษา และค้นคว้าวิทยาศาสตร์ 45 ปี (1971-2016)*. พุศศิกายน ค.ศ. 2016
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____ . (2553). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เผียน ไชยสอน และคณะ. (2523). *การวิเคราะห์ข้อสอบความถนัดทางการเรียนในการสอบคัดเลือก ผู้สำเร็จ การศึกษา ป.กศ. หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศูนย์วิจัยการศึกษาและกีฬา. (2559). *บทรายงานการประเมินของผลในการปฏิบัติแผนยุทธศาสตร์การประติรูป การศึกษาแห่งชาติ ระยะ 2 (2011-2015): กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา*.
- สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. (2557). *คู่มือรายละเอียดตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพ ภายใน มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2556*.
- สุวิมล ติरणันท์. (2543). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง
- อมรรัตน์ ทิพยจันทร์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ สถาบันราชภัฏ วิทยานรินทร์ กศ.ศ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก*.
- Barnett, Ronald. (1994). *Improving Higher Education*. Total Quality Care. Buckingham: SRHE & Open University Press.
- Glass, G.V. and Hopkins., K.D. (1996). *Statistical methods in education and psychology*. Boston: Allyn and Bacon
- Guide to AUN Actual Quality Assessment at Programme Level*. Version No. 2.0 Date of Publication: March 2011 https://www.google.la/?gws_rd=cr,ssl&ei=t6xXV53RMlbevqSMzo_ADw#q=Guide+to+AUN+Actual+Quality+Assessment+at+Programme+Level++Version+No.+2.0+Date [accessed 13 January 2017]
- Johnstone, J.N. (1981). *Indicators Of Education System*. London: The Anchor Press.
- Madaus, G. F., Scriven, M.S. and Stufflebeam, D.I. (1983). *Evaluation Model*. Viewpoints on Education and Human Service Evaluation. Boston: Kluwer-Nijhoff Publisher.
- Rovinelli, R. J.& Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity*. Dutch Journal of Educational Research, 2(1), 49–60.